

10 CÉNTIMS

Valencia 2 Juliol 1910

NÚMERO 12

EL CVENTO VALENCIÁ

CEL Y TERRA

CUENTO

Orichinal de

Miquél García Llópis

Ilustrat per Martín Marqués

El Cuento Valenciá

Publicació semanal ilustrada

Director: B. Morales San Martín

Direcció. Carrer San Ramón, 12, principal

Miquel García Llopis

Es un apasionat de la lliteratura valenciana, que té talent y facultats qu' es demostren llichint l' obreta que hui doném al públic. Miquel García podia haberse creat una firma coneguda si l' habera posat al peu de molts treballs qu' ha publicat en distins periódichs y semanaris, pero modést en eccés, may els ha firmat. **CEL Y TERRA** es el primer treball que dú el nom del seu autor: tan modést es García, que ni súpliques ni peticions han segut prou pa conseguir que mos donara el seu retrato pa publicarlo al escomensament del present número.

CEL Y TERRA es un cuento sensillo en sa forma é interesant en el fondo y conseguix plenament lo que son autor es propósa sens-ducte: mantindre un agradable desig en el lector per aplegar al final y coneixer el desenllás, secret éste del que cuiden amorosament els grans escritors. Tal volta el llechidor observador creurá encontrar en este cuento una reminiscencia romántica, cosa perdonable en qui tal volta hacha introduit framents de sa propia història.

Miquel García Llopis se mos presenta hui en el seu doble aspecte: lliterari y poeta; michá en ambes còses, no li falta entusiasme pera perfeccionarse. Benevolènsia mereix qui en pasió y desinterés tendix á enaltir la lliteratura de nostra hermosa y dolsa llengua, en la medida de ses pròpies fòrzes. Molts com ell, mereixen que l' opinió els alente, otorgantlos sa valiosa achuda, pera que servixca d' estímul y perseveransia en sa noble afisió y formen una brillant y fòrta chuventud valenciana, que done fé de vida en les seues produccions.

EL NÚMERO 13 DE EL CUENTO VALENCIÁ PUBLICARÁ *Parricidi frustrat*

(Notes d' un lletrat)

Orichinal de **P. Marrades** — Ilustrat per **Morellá**

L'ENSÓMIT DE SOFÍA (CUENTO CURT) de **Ramón J. Crespo**

Ilustrat per **Martín Marqués**

Administració: Kiosco Popular. -- P. Emilio Castelar
Números atrasats.—Segón edisió de **La desposada de la mar**, de MORALES SAN MARTÍN

CEL Y TERRA

A la mehuá neboda
Assunción Plasencia

I

Era el mes de Maig.

Apenes faria sinc minutus que había près asiento en un banch en la Glorieta, cuant feren lo própi un ansianet y una chove que representaba tot lo mes uns désat anys.

En aquella época el meu poeta favorito era D. Chusép de Espronceda, y cuant éstos se sentaren front al banch que yo ocupaba, m' encontraba llechint una de les poesies d' este malograt poeta que mes m' han fet sentir.

Yo contaria també per aquell entones uns désat anys, y com es molt natural, en esta edat, replet el cór de ternura y predispost á sentir les afecsións mes pures, vivia confiat y felís, ignorant encara les amargues realitats de la vida.

En eixa edat no havia dins de mí mes que sentiments chenerósos, pensaments nobles y eleváts, propòsits de perfeccionament intelectual y moral. Yo sentia despertar en la mehuá ànima eixes blanques y delicades ilusións que sempre van volant propet del cé, perque d' allí han naixut; sentia dins de mí un góig infinit perque vivia, perque sentia, perque havia naixut pera voler, perque á pesar de ma pòbra intelichénsia, me donaba conte d' eixa cadena de flòrs espirituals en que Deu mos té lligats y que estira ó afliixa segóns siguen les nostres óbres, pero que no 's pót trencar may, perque si 's trencara, es que Deu l' havia fet mal feta.

En eixe periodo de la vida, enamorats de tot y hasta de si mateix, idealisém tot cuant mos rodecha.

* * *

Se vea clarament qu' el ansianet intentaba distraure á la chove qu' acompañaba, sens conseguir son propósit. Ella, trista y melancólica, no s' alegraba per rés; escoltaba al seu vell acompañant, pero no asomaba als seus llabis una sonrisa, sonrisa qu' al dibuixarla aquelles línees primetes y grórgues, haberen fet qu' el agüelet respirara en satisfació.

Interesantme aquell reduit grupo, vaig interrumpir la lectura y em fijí en aquella chiqueta; vestia de negre, lo mateix qu' el vellet que l' acompañaba; sa careta ovalá, de marchitá hermosura, rubia, d' ulls blaus com el color del célpurísim, de trista mirá; les sehus facsions perfectes, pero respirant tot' ella sértaire de profunda tristor, al mateix temps que la expresió de ternura del seu conchunt, feren qu' un presentiment expontáneo, naixut del fondo del meu cór, me diguera qu' aquella chiqueta debia patir, que debia tindre l' ánima malalta ó qu' algún estat patològich s' enseñoreaba del seu cós de fada.

Este presentiment em vá commóure de tal manera, que despertá en la mehua ánima un sentiment profundísim de compasíó y de cariño per aquella chiqueta. A mí em pareixia en aquells instants que sentia lo mateix que yo la Naturalea sansera, que, enamorá com yó, sentia y gochaba al mateix temps... Tot cuant había en derredor meu pareixia parlar-me de una mateixa cosa; del Creador y de les seus óbres; pero aquella nineta adorable qu' estabat sentá front á mí, bonica y pura com bés de mare, encara que tristeta com el morir d' un dia otoñal, cuant s' encontraben les nostres miraes, com si fora un áñchel desterrát que sént la nostalchia del célpurísim, pareixia parlar-me á un mateix temps del amor y de la mórt.

La vesprá era espléndida, pero tocaba els seus límits. Eren eixos moments que presedixen al crepúscul y en que el sól es pónsa trist pôch á pôch com sentint donar el últim adeu al dia que va á pedres en la eternitat.

En uns cuants minuts había experimentat en el meu ser una metamorfosis felis, pero enigmática, per lo rápida é inesperá.

Aquella chiqueta había despertat en lo meu cór un amor inméns. Yo sentia per ella en aquells moments de la mateixa manera que dehuen sentir els áchencls; ni un pensament sensual, ni sixquera una idea voluptuosa. El meu voler naixia de l'ánima, del fondo de l'ánima; perque en aquells moments no pareixia que vivia yo tal com s'antén la vida humana; contemplant, com presa d' un éxtasis dolsísim, aquella caretta, que era el mes hermós ideal personificat, vivia com un ser completament inmaterial, completamente lliure, independent de tota traba, com deu viure el espirit, separat de la carnal envoltura que l'aprisiona.

Yo haguera volgut qu' aquell moment s'habera fet etérn. Pero un susés que yo no esperaba per el estat de embriagués de la mehua áнима, em feu vore la realitat.

El ansianet y aquella chiqueta abandonaren l'asiento ahon estaben y es dirichiren al interior de la siutat. Yo fui lo própi, seguntlos á respetuosa distansia.

La casualitat, ó mes ben dit la Providénsia, perque yo en la casualitat no crech, va fer que encontrára á un amich qu' els coneixia y que em posá al correit de tot lo que yo desichaba saber. Li vaig suplicar qu' em presentára á aquella familia, y éste, sonrientse perque comprenia els propósits que en mon cap bullien, em prometé qu' al dia siguiente quedaria complaixcut en lo que yo pretenia.

Y aixina va ser. Al dia siguiente, entre tres y cuatro de la vesprá, entraren en casa Amalia y Enriqueta, ésta machor que la primera, y el agüelet, que era pare de la mare d' elles. Segóns vaig saber per el meu amich, vivien d' una renteta molt modesta que disfrutaba. Ell volia á les sehues netetes en tota l' áнима; ¡pobret, si no tenia atra cosa en lo mon!... Desde el cólera pasat, en que moríren els pares d' Amalieta y un chermanet que tenien, y asó faria uns nou mesos, que vivien els tres asoletes, pensant continuament en aquells sers volguts qu' habien pasat á millor vida. L' agüelet era d' un carácter molt campechano y franch; Enriqueta, encara que molt desarrollá y guapota, era d' un carácter vano y superficial, ú d' eixos sers que pasen per este món lo mateix que pasa un carro per lo camí. En quant á Amalia, ya era atra cosa; comédida en el parlar, corrécta en totes les manifestasións, pensaora é instruida y dotá d' un carác-

ter plé d' afabilidad y de ternura; i estar al seu costat era com estar en la glòria!

Aquella vesprá es parlá de tot, pero Amalieta y yo, sense saber cóm, entaularem una discusió sobre creénsies relichoses, discusió qu' el meu amich tallá d' una manera indirécta, temerós de qu' es ferem pesats. Sin embargo, Amalia em va dir sonrient al despedirse:—«Supónch qu' esta discusió es continuará...»

—Desde luego, li vaig contestar; pero es casi inútil, pues yo li he portat á vosté la contraria per el gust d' oirla parlar, per vore cóm pensa y discurrix; li confese qu' he sentit un góig infinit al vore que pensa y sent de la mateixa manera qu' els ànchels.

En el transcurs de dos semaines els ferem dos ó tres visites, y cuant més la vea, cuant més la comprenia, més gran se feia el amor que m' havia inspirat. Amalia, per sa part, pareixia estar també en el secret.

Una vesprá 'm vaig determinar á ferlos una visita yo asóles; realisi la mehua idea y vaig ser molt ben resibit.

Amalia y Enriqueta es sentaren una á cada part del balcó, pero á la banda de dins, y yo 'm vaig sentar casi en el mig de elles, pero més próp de Amalia que del atra. La primera tenia entre les mans un tratat de Llóchica, que segurament estava llechint cuant yo vaig tocar, y Enriqueta, fent bolillos y dient tonteries, pareixia pasar el temps d' una manera molt agradable. L' agüielet s' encontraba en aquells moments prenint la siesta, y una crieeta que tenien dansaba per la cuina fent les faenes que á ella competien.

Les dos chermanes s' empeñaren en despertar al agüielet, pero yo no ho vaig consentir en manera alguna.

En lo millor de la conversació, pues estabem parlánt de amrios, se ohuí una veu per el pòu que cridaba á la chermana d' Amalieta.

Era una vehina que volta enseñarli uns bordats ó no sé qué. Enriqueta, deixanse enseguida lo qu' estava fent y sense fijarse si era corrécte ó no deixarmos asóles, dirichintse á sa chermana y á mí, mos va dir:—«Enseguida abaixe, hasta después»—y dient y fent agarrá la pòrta.

Amalia y yo mos quedarem asóles en aquell moment. ¿Qué fea yo? La educació m' dia que prenguera la pòrta, pero el amor què yo sentia per Amalia m' aconsellaba lo contrari, y així ho vaig fer.

En aquells moments me sentia tan emosionat qu' apenes si podia formular una paraula, y Amalia, contagia segurament del mal que yo patia, per més qu' intentaba apareixer tranquila y serena, no podia conseguiro de ninguna manera. Pera els finchiments del cór està l' ànima, que ve del cèl, y estan els ulls per ahon se manifesta tal com es y tal com pensa.

Después de sostindre una gran lucha dins de mi per si li declaraba ó no lo qu' ella em fea sentir, em vaig desidir:

—Amalia,—li digui—ante tot li demane á vosté mil perdóns per el acte de mala educació qu' en este instant he comés al no habermen anat cuant sen aná sa chermana; pero hiá dins de mi una fòrsa tan superior á la mehua voluntat, qu' em reté asi com si estiguera en un paraís. En este moment sench una dolsor tan gran en el cór, sench en la mehua ànima un amor tan plé de ternura... distint en tot el meu ser, d' un góig tan inmens... d' una felicitat tan completa y perfècta... que si em feren anar de asi, tinch la completa seguritat que 'm moriria enseguida, de la mateixa manera que 's mórr el peix cuant el trahuen del aigua.

—Pero Manrique...

—Perdonem, Amalia... pero desde l' atre dia que la vaig vore en la Glorieta que estich loco de amor per vosté... y si vosté no 'm volguera... ó no poguera correspòndre á este cariño qu' es ya la mehua vida... nó, nó era menester qu' em matara, que el mateix sentiment acabaria en mí.

—Per Deu... fijes en que estich molt delicá, no m' emosione, em fá mal el cór, estich maleta.

—Vosté delicá ¡Amalia! ho sent en l' ànima; pero machor motiu pera volerla, pera adorarla, pera que yo empiee totes les mehues enerchies... tota la mehua intelichénsia... tota la mehua vida, pera fer que vosté 's posé bóna y ferli la existénsia lo més felis possible... ¡Ah! si vosté sentira per mi lo que yo sent per vosté... Crégam, Amalia, d' este mon faríem un paraís.

:Pobretal! Mentre yo li fea esta brusca declarasió, dels seus ulls divinals caien les llàgrimes fil á fil... Seguraments' enrecor-

dá de sons pares que fea poc habien mórt. Cregué les mehues paraules, se fiá del amor fondo y téndre que per ella sentia y una mescla de sentiment y de góig la feu plorar...

Yo no sé explicar lo que vaig sentir al vore aquelles llàgrimes, pero me conmogueren y m' enterniren de tal manera, que sense saber lo qu' em fea, vaig caure achenollat als péus d' Amalia, li agarri les mans y escomensí á besárliles d' una manera tímida... suau... dolsa... com aquell que té pór de disfrutar masa pronte de un góig enchamay sentit. Em vá suplicar qu' em sentara, y així ho vaig fer.

En cuant es va serenar un pôch digué:

—Yo no sé mentir, perqu e la mentira es un rôbo moral que denigra á tot aquell que es taca els llabis en ella: yo no sé ocultar lo qu' el meu cór sent, y per este motiu li confese que desde qu' el conech que sent per vosté una viva simpatía, pues el conceptúe digne y honrat. No he festechat may ni he pensat tal cosa; ademés, j'está tan viva la ferida que la mórt dels meus pares m' obrigué en el cór! Manrique, dispense lo que vaig á dirli... pero, ¿no li pareix á vostè qu'esta declarasió que acaba de ferme peca un poquet de extemporánea?

—¡Amalia! ¡per Deu! perdonem, pero vosté diu aixó perque no sent ó no sap encara lo que es un voler com el que vosté m' ha inspirat. Si en este moment m' digueren que dins un hora s'habia de quedar vosté baldá, sega, completament iu útil pera tot, lo mateix la voldría; mentira dich, més, molt més. Pera mí no hauria góig mes gran que viure al seu costat coutinuament, acarisiarla, omplirla de besos, proporcionarli les alegrías mes dolses é inefables y viuriem felisos, Amalia, completament felisos; perque encara que els nostres péus es van apoyant en la térra, les nostres ànimes disfruten ya del amor que en les regíons celestials impera.

Dientli asó y sense donarme conte de lo que fea per l'estat de embriagués amorosa qu'en tot lo meu ser experimentaba, m'acosti á ella y li vaig agarrar una d'aquelles manetes que fea negrà la nítida blancura del chésmil. Amalia intentá retirarla lo mateix qu' aváns, pero ho feu de una manera tan débil qu' apeñes si ho va conseguir. A pesar de la contestació que em va donar, yo tenia la casi seguritat de que Amalieta em volia tant com yo á ella.

Mos sentiem emosionats... Aquells moments foren supremes pera els dos, pues ni el ú ni l' atre podiem desplegar els llabis. Mirantse arrobats, com si forem presos d' ú d' eixos éxtasis en qu' es gócha per uns segóns de la felicitat suprema á que tots aspirém, embriagats per el mateix sentiment, y com si el llenguache humá, prosáich y vulgar, fora insufisient pera comunicarse les afecsións purísimes qu' habien convertit en un edén aquella saleta ahon estabem. Les nóstres ánimes, loques d' amor, apasionaes y entre besos d' una dolsor no coneguda en este mon, usaben eixe llenguache própi dels áñchels, en que cada paraula es una melodía divina... un suspir de Deu... un propósit del Creador de vivificar atres amors á atres ánimes.

De repent, Amalieta, velats els ulls per una ternura indescriptible... palpitant... tremolantli els llabis... com si un querubí enviat per Deu li traguera les paraules desde lo més fondo del anima, em va dir:

—Manrique, si vosté 'm volguera com acaba de manifestar en este moment... ¡Deu meu! yo crech que 'm moriria de góig. Cada paraula d' esta confesió sinsera y expontánea, naixuda de lo més intím del seu sér, caigué en lo meu cór lo mateix que un grapat de dobletes en la caixa d' un avaro... .com deu caure un gót de agua fresca y nítida en el cós d' ú que está morint abrasat de set... Esta confesió em feú sentir eixa alegría que deu experimenter la mare cuant veu próp d' ella á un fill adorat que creia perdut pera sempre. Yo no sé lo que vaig sentir al oir esta confesió ni encontre paraules pera explicaro; no sé més que sentia una alegría dins de mí qu' em mataba... y vaig plorar... vaig plorar com plóra tot aquell que porta dins del pit una pena molt fonda.

* * *

Aquella nit, per mes que posaba de ma part, no' podía dormir. Lo que yo sentia no era un voler corrent y natural en esta vida; era un amor fanátich qu' em fea rendir á aquella chiqueta que l' había inspirat un cult de adoració é idolatria. En aquells moments, exaltá la mehua imachinasió per el recort de Amalia y en mig de la obscuritat de la mehua alcoba, em fea vore continuamente la sehua imache radiant de ternura... radiant de amor... Cuant pareixía qu' anaba á dormirme, rendida ya l' imachinasió, me paregué haber oit dins de la mateixa alcoba aixina com un

suspir... y á continuació, aixina com un «adeu» ó una d' eixes paraules de despedida, amargues sempre, qu' indiquen la separació d' un ser volgut. Asó em vá sobresaltar de tal manera, qu' em feu alsar enseguida, y llumen má vaig mirar hasta el rinconet mes menut del dormitori y la saleta que donaba á ell. Y rés, no habia ningú: tot habia segut pura ilusió.

Em torní á chitar, y despues de molt streballs, vaig conseguir adormirme. Yo soch molt propens á ensomiar, y aquella nit tingui un ensòmit tristísim qu' em feu sufrir en gran manera. La imachinasió, la loca de la casa com li digué Malebranche, me representá una tristísima escena. Vaig anar á casa Amalia, y en conte d' encontrarla enamorá y alegre en la medida de qu' era susceptible el seu caràcter, la vaig vore en mig de la sala amortallá.

Fon tan gran l' impresió que vá sentir el meu cór, que dormit y tot com estava, arranqui en un plór y em vaig despertar tot trastornat. No es pót imachinar ningú l' alegría que vaig sentir al vore que alló no habia segut mes qu' un ensòmit... ni que m' hagueren donat el mon sanser.

Al dia siguiente, sobre les déu del matí y contra la mehua costúm, aní á vore á Amalia, pues encara qu' els ensòmits, ensòmits son, el que yo habia tingut m' habia deixat allá dins del ànima molta tristor. Quant vaig entrar en sa casa, el cólp que vaig resibir fon tremendo, d'eixos que no 's poden soportar mes qu' una volta en la vida.

...¡Deu meu!... ¡Deu meu! ¡Amalieta había mórt...! había mórt la nit pasá víctima d' una cruel enfermetat que lentament anà consuminila. ¡Habia pera tornarse loco!... ¡pa saltarse la tapa del servell!... Yo no habia sentit may una pena tan gran, un dolor tan intens... ¡Allí estaba aquella Amalieta adorá, tal com la habia ensomiát, Reina del meu cór!... Estesa en el blanch y fret ataud... vestida en un habit que fea resaltar sa ya mórtia hermosura... grogueta... pero en eixa inmovilitat glasial que revéla l' ausénsia del esperit, si no sonrient... més bonica que may, com si un anchelet invisible haguera dibuixat aquelles facsions correctíssimes y delicades y les haguera animat per un moment, pera donarme el últim adeu.

. Ante aquella desgrasia tan tremenda em quedí anonadá. De repent, com si tinguera en cada orella un niu de moscardóns,

escomensaren á sumbarme els oits... me se feu tot fosch...: pergu hasta la nosió de vida y caigui desplomat en el paviment, de la mateixa manera qu' un soldat cuant una bala li destrósa el servell.

II

Habien transcurrit dos anys. Durant este temps no pasá una semana sansera sens que no fera per lo menos una visita á aquella reduida familia, composta d' un agüelet agobiat per els anys y per les penes, y de la seuva neteta, antes alegre y cosvial, que desde la mórt de la chermana s'habia cambiad en seria y pesarosa. En honor á la veritat, confese que respécte á Enriqueta había sufrit hasta entones una gran equivocació. Yo creguí per algún temps qu' ésta era un ser superficial y escás d' intelichénsia, una d'eixes personnes que están en lo mon pera que no falte rés en la armonía humana, de la mateixa manera qu' ésta el contrabaix en una orquesta.

Nó, la chermana de Amalia no era aixina. En lo que respécta á la part que correspón á la matèria, era una agrasiá morena, d' ulls negres, interesants com l' infinit, de ben proporsionaes formes, de cara anchelical, per lo bondadosa, en la que no había ni sixquera una linea que no denotara nobleza, ni sixquera un átomo que revelara picardía de pensament... durea de cór ó propensió en l' ànima á deleitarse en ninguna miséria d' esta vida. Lo que si ocurría es que, cosa que li dictara el cór, cosa que fea enseguida.

En lo que tóca á la part moral, el retrato está ya casi fet.

Contaré algo per si falta algun detall. Una vesprá aní á ferlos una visita y vaig arribar cuant ixien de casa. Anaben l' agüelet, Enriqueta y una veïna, intima amiga d' ésta. Em vaig oferir á acompañarlos y aseptaren, demostrant una agraida delicadea. El obchécte no era atre que pegar un paseig. Al eixir per el carrer de la Congregació á la plasa de Tetuán, mos encontrarem en una pobreta qu' es dirichia á mosatros á demanar mos una llimosna. Portaba un chiquet de cada mà, y á qui dels dos més mal vestit, més gróch y primet. Enriqueta, adelantántse á lo que la pobreta anaba á implorar, li doná tot cuant duya en lo monedero, y después, als dos anchelets els omplí de besos. Sense ducte qu' estos besos compasius degueren resonar en el cé, pues

arrancaren á una mare infelis eixes llàgrimes d' agraiement que Deu transforma en sigles de felicitat. Este rasgo chenial d' Enriqueta entrá tan adins de mí, qu' en aquell moment haguera volgut que fora filla mehua pera habérmela menchat á besos.

També l' adornaba atra cualitat qu' em feu formar d' ella el millor consépte; era modesta y li disgustaben les frases qu' al seu pas li dirichien alguns hòmens alabant sa hermosura.

Desde la mórt de la sehua chermana, que casi 'm costá á mí la vida, vaig tindre infinitat d' ocasions d' estudiar á Enriqueta, y al descubrir en ella eixa purea de sentiment, eixa noblea anémica que mos parla, de sublimitats, esdespertá per ella en el meu cór un dols afécte que yo mateix no sabia definir d' una manera concreta y presisa. Lo que si puch dir es que, cuant parlaba en ella, eixien les paraules del meu cór sinseres, tan dolsament sentides... había en elles tanta ternura, que si la persona á qui van dirichides guarda alguna afinitat en qui les formula, no pót meñs que partisipar d' aquella dolsor y beure conmoguda eixa ambrosía que es desprén de un' ànima apasioná, besona de la sehua y d' unir els seus sentiments com ram de róses en mig d' un paradís.

Enriqueta y yo mos habien comprés, perque pensabem al unisono y no podía sosoir atra cosa mes que volerse... volerse en teta l' ànima... en els mes purs aféctes... Pero en mig d' este casi secret amor s' alsaba l' imache purísima d' un ser adorat per els dos: l' imache de Amalieta!

A esta me la representaba la mehua imachinasió amenasant-me en la mà estesa com si estiguera selosa d' aquell naixent amor, inspirat y probable á ser correspóst per sa chermana.

Atra nit, l' agüelo de Enriqueta m' invitá á sopar en ells. Era dia del seu sant. En companya nostra sopá també la veinha, amiga d' Enriqueta, y una neboteta de la primera, chiqueta de uns sét anys, qu' era una presiositat. Durant el sopar es parlá d' infinitat d' asunts.

En tant, yo procuraba en lo posible distraure y alegrar aquell respetable ansianet en el mateix cariño que si haguera segut mon pare. De repent, aquella menudetà qu' era la alegria de tots, encarantse en mí, qu' estaba presisament á la sehua esquérra,

y donantli á sa venueta la inefable dolsor d' un anchel, em vá dir:

—Señor Manrique, ¿per qué no se casa vosté en Enriqueta?

Esta eixida, pera mi divina, d' aquell querubí, mos deixá confusos á tots. Enriqueta es feu més rócha que la grana y acachá la vista com avergoñida d' aquella anchelical indisresió, que posá de manifest el estat del seu cór... pero li sabé en l' ànima á bes d' ànchel. El agüelet no pogué més que sonriures, y la chermana de la menuda, pegantli á ésta un pesich en el bras, li digué: —«¡Pero serás dotora! Mira, si atra vegá te fiques en lo que no t' impórtta, has acabat de vindre en mí á ningún puesto».

Yo, que no sabia qué fer ni qué dir, la vaig alsar en els meus brasos, y después d' estampar una porsió de besos en aquelles galtetes de chasmil y rósia, li respondugui:

—Res, un tracte: Si tú 't compromets á ser madrina, mos casém cuant tú vullgues. ¿Está bé aixina?...

—Sí, sí; yo seré madrina y voreu quin trache més bonico portaré.

Y escomensá á palmotechar presa d' eixa alegrería inosent d' el que ignóra encara les càustiques burles d' este mon.

Después de sopar mos varem sentar en el balcó á respirar el suau airet que fea en aquella nit d' estiu apasible y serena.

Front á casa Enriqueta habitaba una profesora de piano, pensioná per el munisipi. A pesar de tindre sinch ó sis chíquets y pasar eixos treballs que trouen en anarquistes alguns infelisos que desconfien de Deu, conservaba en tota la sehua plenitud eixa pasió per el art, ensomiaora y romántica qu' éste divinisa si se té verdaderament ànima d' artista, si se pensa en algo elevat, perque les glòries de dalt, asi baix no son atra cosa qu' el preludi d' aquelles supremes... gocháes sempre en la mateixa intensitat que no pôden eclipsarse mai, perque prenen vida en el cór de Deu, ahon no pót mai penetrar la negror de la ignoransia, l' ampolosa vanitat d' el sobérbi, ni la víbora venenosa que pren vida en el cór del envechós.

En mig de la conversació qu' animaba en aquells moments la reduïda tertulia de que yo formaba part, d' allí enfront es deixaren oir les primeres notes d' l preludi d' el *Anillo de hierro*. Al oir asó, Enriqueta exclamá de repent:—«Ay, calleu!»—y el silénsi es va fer enseguida.

Después d' esta presiosa pérla musical, vingueren susesivamente les óperes més inspiraes, y finalment mos feu sentir en l' ànima les melòdiques nòtes de una plegaria sentidísima.

Cuant el piano callá, perque ya el espay y les nòstres ànimes estaben plàsidiament saturaes per el alé d' eixa divinitat que esparxis en derredor les idées convertides en sónits, que no son atra cosa que besos divinals envòlts en partícules d' ànimes enamoraes, ànimes artistiques que venen al mon en la expresa misió d' dulcificar la vida dels demés y alfombrarlos de flòrs el camí d' el céл. Enriqueta, que s' habia quedat un moment com abstraiguda, mirant al espay, en aquella vehueta melodiosa qu' era un sospir de divina creatura, es chirà á mí y em vá dir:

—¡Qué bonica es la música!... Dihuen qu' es llenguache d' els àñchels, pero pa mí, este simil, sobre ser tan hermós, encara no me resulta exacte; pera mí la música son besos de Deu donats á les nòstres ànimes pera que no olvidém el fí pera que ham segut creats.

Al expresar Enriqueta tan hermós pensament, estava transfigurá. En aquell moment vaig vore en la seuua cara la divina imache d' Amalia... millor dit: la cara d' un àñchel que segurament había vengut á la térra en la expresa misió de redimir algún desdichat...

He de posar en coneiximent del llechidor volgut, encara que un pòch tart, que yo he sentit sempre una gran pasiό per la literatura; pero dedicat desde chicotet á un ofisi, sense que ningú em guiara ni alentara en este ideal, y també sense ningún estudi, no he pogut mai cultivar de una manera amplia esta rama de les belles arts, mare y chermana á un temps de totes les demés. Una vesprá, y en ocasió de estar allí de visita una familia intima de la casa, li portí á Enriqueta un cuento que yo había escrit pòch después de la mórt d' Amalieta, que portaba per titul «El primer y ú tim amor».

En este modest ensayo lliterari pintaba en tota la pasiό vehement de qu' es capás un' ànima chóve y ensomiaora, el infinit amor que yo había sentit per Amalia. En la mehuia producció havia un churament: que mórtala dóna motiu d'este traball, encha may voldria á ninguna més.

Instigá Enriqueta per la curiositat, agarrá aquell cuento y el llechí tot sanser. Terminá la llechénda, va ser obchécte de inme-reixcuts ellocitics dels allí reunits. Entre les personnes qu' allí ha-bía, hagué una que ni sixquera els llabis desplegá. Era Enriqueta. Al contrari; en conte de donar la seuva opinió sobre aquell escrit que yo suponía debia agradarli per l' unich mérit de ser meu, es feu gróga com la sera y posá una cara tan seria y tan suñosa, qu' em feu sentir l' impresió més desagradable del mon. ¿Qué li pasaba? ¿A qu' era degut aquell cambi tan de repent? Yo em trencaba el cap buscant una explicació á aquella anormalitat en Enriqueta. Aprofitant un descuit d' els demés y embargat per la emosió qu' experimentaba en aquells moments, em vaiga proxi-mar á ella, y tremolant com un chiquet cuant te pór li peguen, li vaig interrogar:

—Pero Enriqueta, anchel meu... ¿Qué es lo que li ha pasat que sa posat tan seria?

—Per Deu, Manrique,—em contestá d' una manera desabri-da—no vacha per eixe camí .. Si yo fora anchel no tindría nese-sitat de llavar meus péus... y en aixó de ser seuva... Y no pogué continuar.

Se li feu segurament un nuch en la gola, y oprimintse el cór en les mans, sen ixqué al balcó.

Aquella contestació de Enriqueta... d' aquella Enriqueta que yo volia en deliri, y á qui haguera alsat si haguera pogut un tro-no en mig del Univérs pera ser adorá per tot lo creat, caigué en lo meu cór com una gleva de neu... com una puñalá de mórt...

A partir d' aquella nit, Enriqueta y yo no mos poguerem entendre. Cansat de suplicarli, ¡hasta en llágrimes en los ulls! que em desifrara aquell enigma, y obstiná ella en respóndre sempre en evasives, pasaben semanes y més semanes, sufrint els dos d' una manera horrible.

Yo estaba desesperat... vivia enloquit, y entre tant, Enriqueta desmereixia en termes alarmants... es consumia póch á póch, rosegà per les dents d' aquell secret tan ben guardat.

Una nit em tratá d' una manera tan despresiativa que, deixantme portar per el meu carácter impetuós agarri la pórtia en l' ánimo desidit de no chafar més sa casa. Y així ho vaig fer.

Al cap de tres mesos, que foren pera mí tres sigles d' inférn,

un dumenche de mati vaig anar al sementeri á visitar el nicho ahon descansaben els restos d' aquella Amalieta idolatrá. Com á tèndre recórt deposití en la sehua lápida un ramellet de pensaments. ¡Hiá qu' els vius em despresiaben, buscaba en els mórts el nesesari cariño pera poder viure, encara que fora ilusionat!

Cuant més embegut m' encontraba en aquell punt solitari, vaig persibir roido de pasos qu' es dirichien ahon yo estaba. Al chirarme á vore qui era el que venia, la sorpresa que vaig resibir fòrta tremenda... pues era Enriqueta, qu' anaba acompañá de la sehua criaeta. ¡Deu meu... y qué desmereixuda estava!

En el pòch temps que no l' había vist s' había quedat la mitat de prima, y en aquella cara descolorida y seca, avans fresca y sonrosá, no 's veien més qu' uns ulls negres y grandots, pero plens de tristor. Al vórela en este estat tant llastimós tingui que fer un esfòrs de voluntat molt gran pera poder contindre les llàgrimes. Aquell moment de mútua contemplació fòrta pera els dos emosionant... patétich... suprérm...

En els llabis divins d' Enriqueta s' explayá una sonrisa d' infinit amor... de pau...; els seus ulls negres com els sagrats mistéris de la Divinitat, velats per una immensa ternura, deixaren caure en la mehua ànima, sedienta d' amor, una d' eixes miraes que fan eixamplar el pit y respirar fòrt y satisfet.

De pronte, com si haguera segut picá per una víbora, cambiant d' expresió la sehua cara, palpitantli el pit d' una manera violenta... tremolosa, pero d' un tò enérgich, de qu' era imprópi en la sehua manera de ser, em vá preguntar, señalant la lápida de sa chermana:

—¿Qui ha posat ahí eixos pensaments?...

—Yo, Enriqueta, li vaig respondre, yo que sent per vosté un voler...—No em deixá acabar; dirichintse á la sehua fadrineta li va dir:

—Aném—y sen torná á anar rápidament per ahon habien vengut.

Yo me quedí com alelat... transit de dolor, sense saber lo qu' em pasaba. No sé més que la idea del suisidi m' invitaba á no ixir més d' aquella mansió de pau, pero pensí en la pobreta de ma mare... pensí en els meus chermanets... y aquella idea malaiada es trocà en una explosió de llàgrimes... Y vaig plorar... vaig

plorar, com plóra tot aquell que pòrta en lo pit un cór tan gran qu'á bots vòl ixir d' ell.

* * *

Era el mes d' Agost.

Mentre un tren similar á una carreta de bous em conduia á Bétera, en el rincó d' un coche de tersera, loco de dolor, llechia y rellechia este fragment d' una carta qu' em desgarraba el cór. «¡Manrique meu!... ¡Manrique adorat!... per lo que mes vullgues en este mó, vine enseguida... Sent en tota lá mehua persona el alé chelat de la mórt y tinch pór de morir sense tindret próp de mi.

Cuant entrí en casa Enriqueta, el primer qu' em va resibir fon l'agüelet. ¡Pobret! apenes si 's podía sostindre. Al vorem arrancá un plor y no 'm pogué parlar. M' indicá per señes que puchara dalt... al únic pis d' aquella casa, y conmogut á mes no poder, puchi ahon me digué. Enriqueta estava sentá en una mescadora, en la galeria de la casa que dona front á Porta-Cœli. L' impresió que vaig sentir al vórela fon desconsolaora... tremenda. Al vorem ella, s' alsá enseguida com presa d' una alegría infinita. ¡Pero alegría de mórt!

La vesprá era espléndida, pero tocaba als seus llímits, pues eren eixos moments que presedixen al crepúscul y en qu' el sól es pôsa trist pôch á pôch, com sentint donar el últim adeu al dia que va á pèdres en la eternitat. D' un chalet que s' alsaba próp d' allí es persibien en aquell moment les melódiques notes d' un piano, que deixaba ouir un' aria sentidísima. Mentre, Enriqueta moria tísica, rosegá per el bacilus roïn qu' anà minant pôch á pôch y en cruel refinament aquella vida presiosa.

De pronte, com débil crit arrancat de l' ànima, va exclamar:

—¡Manrique meu!... gràcies... gràcies per que ha vengut... Ya que m' ha donat el góig més gran y més pur d' esta vida que s' acaba. Vaig á ferli una confesió... ¡vaig á revelarli la causa de nostra desdicha! pero ans m' ha de churar qu' em perdonará.

—Enriqueta—li vaig respondre enternit,—¿pera qué churar, si tot lo que vinga per part tehua es sagrat pera mí?

—Manrique... gràcies... gràcies, pues m' has llevat d' el cór un pes horrible. La confesió, la revelació es esta: ¡qu' em muic de

séls... de séls, Manrique meu!... ¡de séls da la mehua chermaneta qu' está en la Glòria!

—¡Enriqueta divina!...

—¡Manrique!

No mos poguerem dir més. Li obriguí els brasos y es confundirem en un abrás de pau. Cuant li alsí aquell cabet delicat, que descansaba sobre el meu pit, pa omplirlo de besos purisims... ¡mare mehua!... Enriqueta era cadáver.

En aquell moment no poguí plorar. Plé de temor... encolerisat... loco, loco per el dolor, alsí al cél la vista en ánimo de formular una blasfemia horrible, cuant vaig divisar en el confi del espay, sobre un nugol de rósa y nacar, dos anchelets, Amalia y Enriqueta, que s' alluntaben per entre les capes ténues y límpides del etér, enviantme besos d' amor y d' esperansa...

Lo que anaba á ser una blasfemia horrible, un sacriléchi abominable... merset á aquella visió divina, es trocà en una orasió fervorosa... impregná de relichosa ambrosia... compósta de partícules de la mehua ánima, que s' elevá al cél trasant un' espiral de flòrs psíquiques cultivaes per mans divines.

Miquél García Llópis.

¡Triste despertar!

A la distinguida y simpatica Sra. Trinidad Maiques Prats.

Soñaba que en mis brazos te tenía
y eras mi esposa, mi delirio santo,
y un hijo aumentaba nuestro encanto,
que en blanda cuna riente se mecía.
Cuán bello era el presente, al cual seguía
un porvenir más bello aún, tanto,
que las dichas del edén causaran llanto
á las suyas comparadas, bella mía.
Hechicera, feliz y enamorada,
me brindaba su amor tu alma pura,
por la mia dulcemente acariciada.
Iba á besarte, más mi suerte dura,
despertóme á la luz de la alborada.
¡Sin esposa, sin hijo y sin ventura!

Tú y yo

A la bella Sra. Vicentita Maiques Prats.

Eres aurora radiante de alegría,
yo soy la noche triste y silenciosa;
tú eres del Abril lozana rosa,
yo hoja seca de estación impía.
Hay en tu alma amor y poesía
que hacen tu vida expléndida y dichosa;
yo llevo en la mia amargura y prosa,
sin más esperanza que la muerte fría.
Es tu sino gozar... ¡mi suerte es dura!...
la desgracia soy yo, tú la ventura.
¿Por qué quieres, pues, que en mi tristeza
te dedique unos versos, si esplendente,
en la augusta magestad de tu belleza
la poesía brilla sonriente?...

Biblioteca de EL CUENTO VALECIÁ -Números publicats

1 **La desposada de la mar.**—B. MORALES SAN MARTÍN. Ilustracions de R. Stols

2 **El chiquet del pà.**—La picchor pobresa.—L' indiscrecio.—Per N. OLLER. Ilustracions de Boix.

3 **L' insendiari.**—L. TOLSTOY. Ilustracions de R. Verde.

4 **La mula y el bòu.**—B. PEREZ GALDÓS. Dibuixos de Ch. M. Llacer.

5 **De la serra.**—CHUSEP MARIA ESTEVE VICTORIA.

6 **El bes de la glòria.**—JOAQUIN VENTO. Ilustrat per Federico Mellado.

7-8-9-10 **Flór de pecat.**—MORALES SAN MARTIN. Dibuixos de F. Mellado.

11 **¡Coses de la vida!** - RAMÓN J. CRESPO. Ilustracions de F. Martin Marqués.

12 **Cel y térra.**—MIQUEL GARCÍA LLÓPIS. Ilustrat per Martín Marqués.

AVIS

Habentse trasladat á Burchasót temporalment el Sr. Morales San Martin, nóstre volgut director, y en el obchécte de que nóstres colabors y demés personnes puguen ser ateses en lo que d' **El Cuento Valenciá** vullguen, ha quedat encarregat accidentalment el señor Crespo Martín de la direcció. Carrer de de SAN RAMÓN, 12, 1.ª pórta.

Oraw - Raff

Colón, 28.---VALENCIA

Grandes talleres de fotograbado
autoclipia y zincografía

FOTOGRABADOS ESPECIALES
para Editores, Catálogos, Ilustraciones, Anuncios, Marcas
de Fábrica, Etiquetas.
Reproducciones artísticas y Fotografías de todas clases

EL JARABE BEBÉ CURA LA TOS FERINA Y
TOTÀ CLASE DE TOS
Remej infalible y completament inofensiu. Tots els frascos pòrtent
el sertificat, garantia del **Doctor Pescet.**
Prén: 3 pesetes. Farmacia, Carda, 3, Valencia

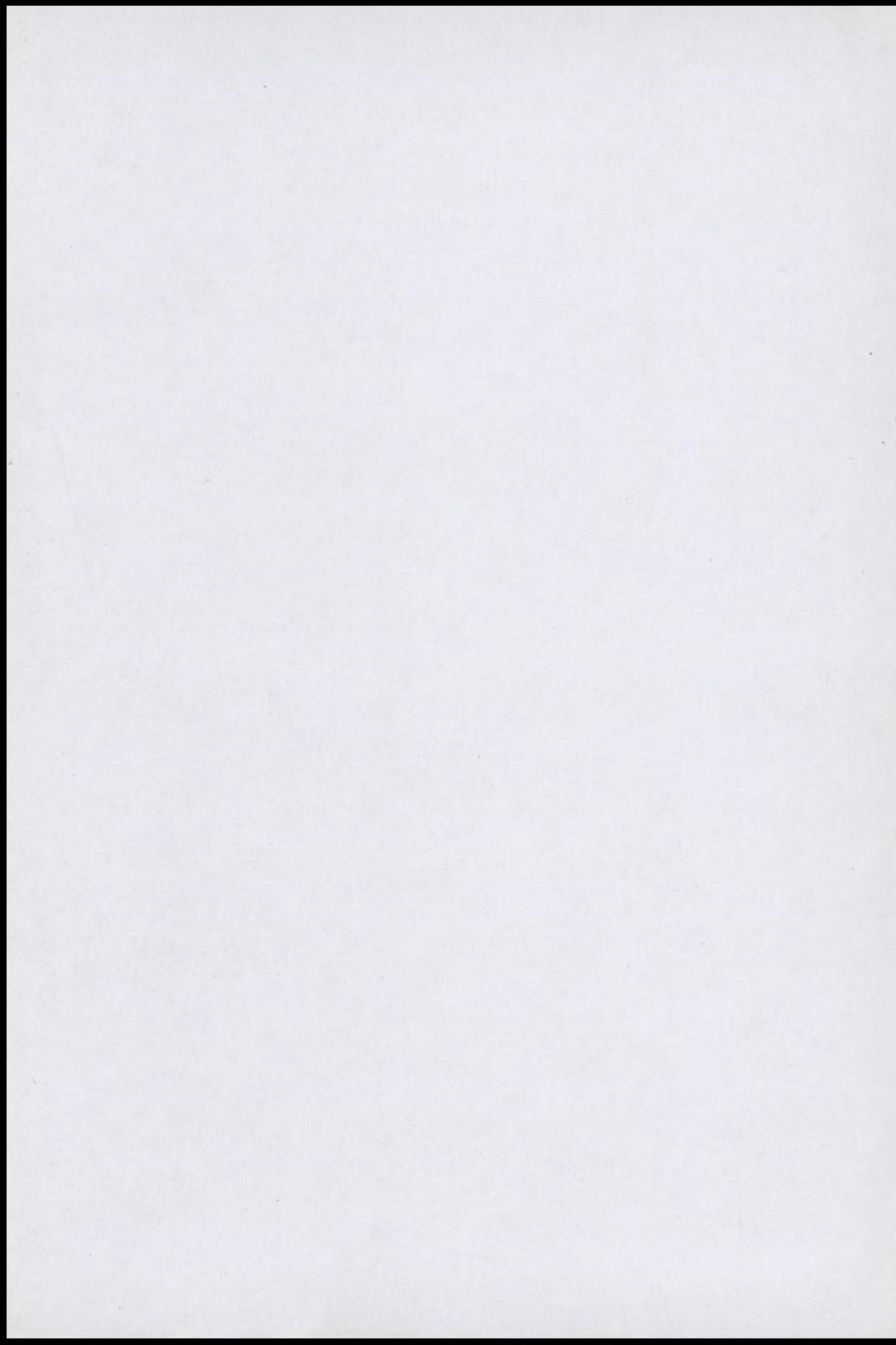
Obres de Bernat Morales San Martín

L'Alcaldesa.—La tribuoa roja, á 1 peseta eixemplar.
—La Bulla. 2 pesetes.—**Flòr de Pecat.** 40 céntims.

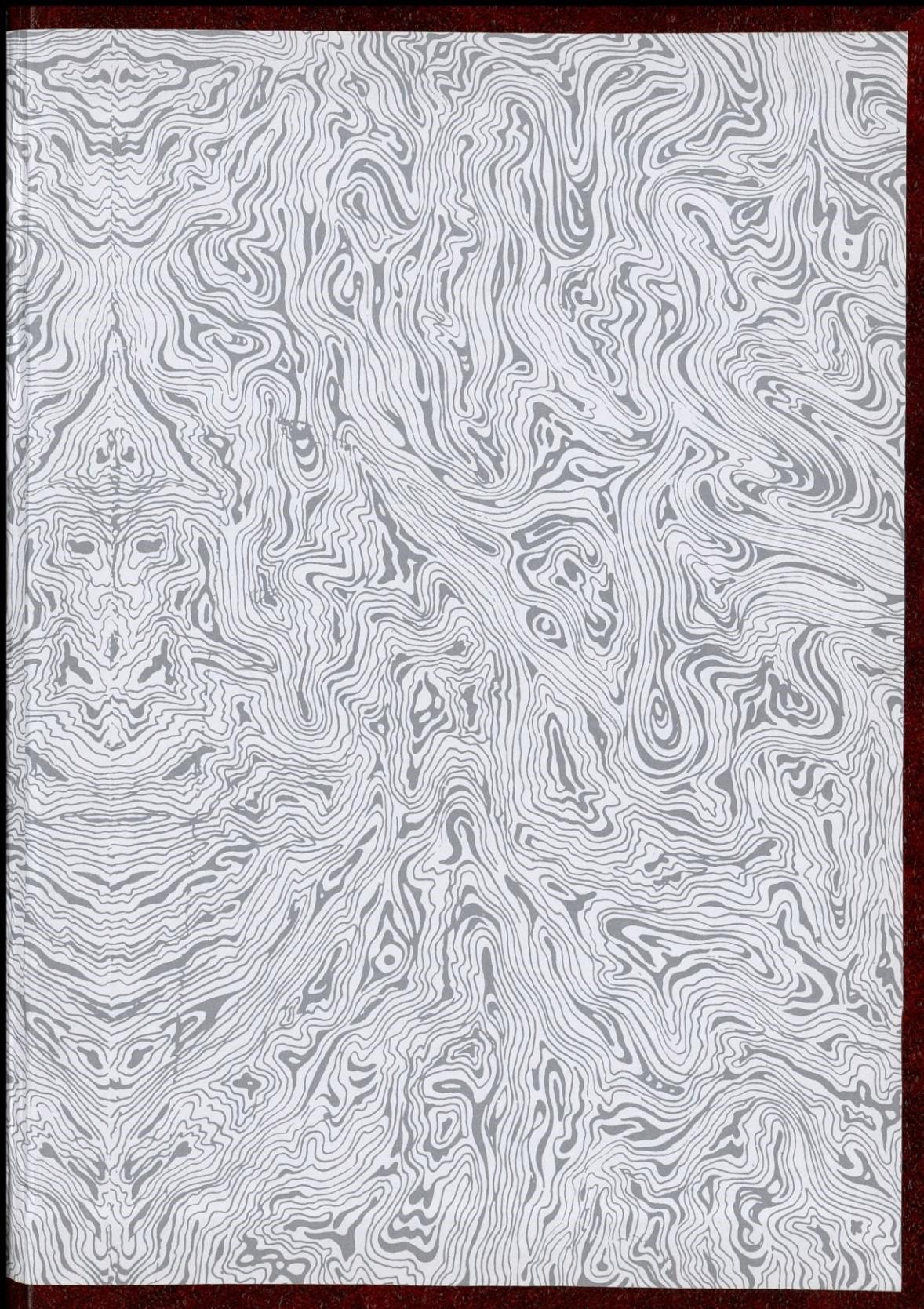
De venta en les prinsipals llibreries.—Rebaixa del 25 per 100 al
que les adquerixca en esta Administració, ó en casa del autor, C. SA-
GRARI DEL SALVAOR, 6, prinsipal.

Cristalería.—**Llanternería.**—**Mecheros d' incandesénsia.**—
Camisetes y tubos. Instalacions d' aigua y gas.—**Canals.**—**De-**
pòsits pa óli y pa vi.—**Bañeres.**—**Duches.**—**Neveres modélo es-**
pecial pa servisi de taula: modélos exclusius d' esta casa.—
Neveres montaes en móbles luxosíssims. Tines pa llugar.—
Faròls de allumbrat.—**Gasógenos de asetileno.**—**Mecheros.**—
Lires. ESPESIALITAT EN MARCHS PA NICHOS DE SEMENTÉRI
CARRER DE LA PUÑALERIA, 2
chunt al carrer de Saragosa.

VALENSIA J. OTS

سُلَيْمَانُ

بِنْ

عَلِيٍّ

بِنْ

عَلِيٍّ

بِنْ

عَلِيٍّ

بِنْ

عَلِيٍّ

بِنْ

عَلِيٍّ

سُلَيْمَانُ